

RAPRTAREA INTEGRATĂ DINTR-O PERSPECTIVĂ TEORETICĂ THEORETICAL INSIGHTS ON INTEGRATED REPORTING

Anda-Larisa IVANIUC

Cristina Gabriela COSMULESE

e-mail: gabriela.cosmulese@usm.ro

Universitatea Ștefan cel Mare, Suceava, România

Abstract. *The research is intended to assist and encourage entities to prepare concise, relevant and useful non-financial statements in accordance with the requirements of Directive 2014/95 / EU. Proper publication of non-financial information is an essential element in ensuring a stable financial sector.*

The authors illustrated the usefulness of non-financial information, what are the tools for reporting non-financial information, what are the standards of the Global Reporting Initiative, what is the contribution of integrated reporting to improving the quality of financial and non-financial information, and analyzed a series of non-financial performance indicators? which can be found in the sustainability reports prepared by the companies listed on the Bucharest Stock Exchange.

Keywords: raportare integrată, informație nefinanciară, rapoarte de sustenabilitate.

JEL classification: M41

Introducere

Planeta noastră se confruntă cu provocări sociale semnificative, un mediu din ce în ce mai poluat, schimbări climatice frecvente, pierderi de biodiversitate și inegalitate în creștere. Aceste aspecte, însă, pot fi evitate sau îmbunătățite prin aportul constant al companiilor la dezvoltarea durabilă, creând un ambiant sustenabil pentru prezent și generațiile viitoare.

Problema economică studiată se intitulează ”Raportarea integrată”, un subiect de actualitate, urmărit și analizat, prin care se accentuează cât de esențială este o economie sustenabilă și ce ar trebui să raporteze organizațiile pentru a contribui durabil și responsabil la îmbunătățirea acesteia. Considerăm că este deosebit de important ca entitățile să acorde mai multă atenție aspectelor sociale, celor care țin de mediu, și aspectelor guvernamentale, însușindu-și un comportament etic și moral, deoarece activitățile desfășurate influențează situația economică generală[1].

Prin Directiva 2014/95/EU a Parlamentului și Consiliului European privind raportarea integrată este stipulat obiectivul acestora cu privire la informațiile nefinanciare care trebuie publicate de către entitățile publice. Aspectele din sfera nefinanciară oferă o imagine mai clară a problemelor ecologice care există, dar și sociale privind personalul și securitatea la locul de muncă, respectarea drepturilor omului și combaterea corupției și a dării de mită. Este necesar ca informațiile publicate să prezinte un grad optim de relevanță pentru părțile interesate, principiul utilității, al consecvenței și comparabilității să fie atins, iar gradul de calitate să fie unul ridicat, astfel încât să se favorizeze creșterea economică și ocuparea forței de muncă într-un mod durabil, asigurând transparență pentru stakeholderi[2].

Cerințele de raportare a aspectelor economice, sociale și de mediu se adresează întreprinderilor de dimensiuni mari, cu un personal care la data bilanțului depășește 500 de angajați. În ajutorul companiilor vine organizația internațională, pionier în sustenabilitate, care a elaborat câteva serii de standarde GRI universale și pe teme specifice, încurajând și dirijând întreprinderile și guvernele din întreaga lume să înțeleagă și să comunice impactul lor asupra unor probleme critice de durabilitate, cum ar fi schimbările climatice, drepturile omului, guvernanta și bunăstarea socială.

De asemenea, Cadrul Internațional de Raportare Integrată oferă linii directoare și îndrumări pentru ca entitățile să nu întâmpine dificultăți în întocmirea rapoartelor de sustenabilitate. Gândirea integrată care se promovează în rândul societăților presupune o interconectare a celor șase tipuri de capitaluri, și anume: capitalul uman, intelectual, financiar, fabricat, natural, social și de relație, care împreună fiind creează un întreg ce va oferi părților interesate toate informațiile de care au nevoie pentru a investi înțelept. Raportarea integrată devine un mijloc de comunicare mai detaliată

și utilă câștigând teren și la care investitorii nu ar mai renunța acum când ea contribuie substanțial în luarea deciziilor. Prin urmare, economia va avea prosperitate, iar societatea va deveni cadrul și ținta afacerilor sustenabile, dacă entitățile respectă cadrele naționale și internaționale privind publicarea informațiilor nefinanciare, care, de altfel, reprezintă glasul stakeholderilor ce solicită transparență, conformitate și integritate în desfășurarea activităților și gestionarea business-urilor.

Ce sunt informațiile nefinanciare?

Informațiile nefinanciare au apărut în rapoartele financiare pentru a răspunde nevoii de informații mai complete privind performanța corporativă. Conceptul de informații nefinanciare este utilizat tot mai des și ar putea fi înțeles ca tot ceea ce nu este financiar, însă nu există o definiție general înțeleasă sau general acceptată a acestuia, iar în practică este utilizat în multe căi diferite[3]. Din perspectiva acționarilor și a investitorilor, informațiile nefinanciare sunt relevante și importante în luarea deciziilor privind investițiile. Pentru alții, acestea sunt sinonim cu durabilitatea sau informațiile privind aspectele sociale, de mediu și guvernanta, iar din punctul de vedere al unora, ele sunt asociate și echivalate cu indicatorii cheie de performanță (KPI). KPI sunt, în general, măsuri cantitative care permit evaluarea calității, durabilității și a variabilității fluxurilor de numerar și a câștigurilor companiei[4].

Rapoartele corporative includ deja o cantitate considerabilă de informații care nu sunt financiare. Detaliile ”cota de piață” de exemplu, nu reprezintă informații financiare, dar oferă o indicație a întreprinderii, sănătate și dinamism. Problema principală în joc a acestui concept este valoarea informațiilor dezvăluite. Care este diferența între informațiile financiare și cele nefinanciare, dacă ambele pot avea un impact financiar asupra companiei? Informațiile nefinanciare sunt vitale pentru rapoartele anuale, deoarece influențează deciziile investitorilor și ale furnizorilor de întreprinderi, oferind informații valoroase cu privire la politicile interne și externe, viziunea și valorile, gestionarea riscurilor și perspective. Totodată, evidențiază stabilitatea și robustețea întreprinderii și capacitatea ei de a fi profitabilă în viitor. Aceste informații pot dezvălui eficacitatea și reputația managementului sau riscuri industriale, furnizând un context pentru informații financiare și demonstrând succesul întreprinderii, factorii și crearea valorii. De asemenea, ajută la rezolvarea unor întrebări precum ”Întreprinderea poate satisface așteptările părților interesate?” sau ”Poate să facă față dezvoltării unor tendințe macro?”. La urma urmei, după cum se evidențiază în Raportul privind Riscurile Globale din 2016 al Forumului Economic Mondial, cele mai multe tendințe și riscuri macro care ar putea afecta întreprinderile în viitor sunt nefinanciare [3].

În cele din urmă, informațiile nefinanciare pot fi definite ca fiind toate informațiile dezvăluite de companie care nu pot fi explicate cu o monedă și care includ informații cu privire la raportarea de mediu, socială și de guvernanta, responsabilitate socială corporativă (CSR), intangibile generate intern (proprietate intelectuală, cunoștințe, muncă în echipă, încredere, branding, reputație, tehnologie, etc.) și alți factori de valoare care nu sunt, de obicei, măsurați în termeni monetari societății [5]. Multe informații dintre acestea sunt calitative sau se măsoară prin diferite metrice nefinanciare și tehnici de contabilitate, cum ar fi: satisfacția clienților, menținerea angajaților în companie, standardele de calitate, valoarea umană, valoarea societății [6].

Informațiile nefinanciare pot avea consecințe financiare, în contul de profit și pierdere sau în ceea ce privește valoarea de piață a companiei din cauza daunelor reputaționale, de exemplu. Informația nefinanciară este o etichetă cu care se lucrează și se adună un continuu de informații noi despre problemele de responsabilitate socială corporativă, printre altele. În acest sens a fost concepută Directiva 2014/95/EU privind informațiile nefinanciare ca să unifice practicile europene de raportare sub un banner comun [7].

Directiva evidențiază aspectele importante nefinanciare pe care întreprinderile ar trebui să le raporteze cu privire la mediu, aspecte sociale și legate de angajați, respectarea drepturilor omului și anticorupție și luare de mită, conform figurii 1.

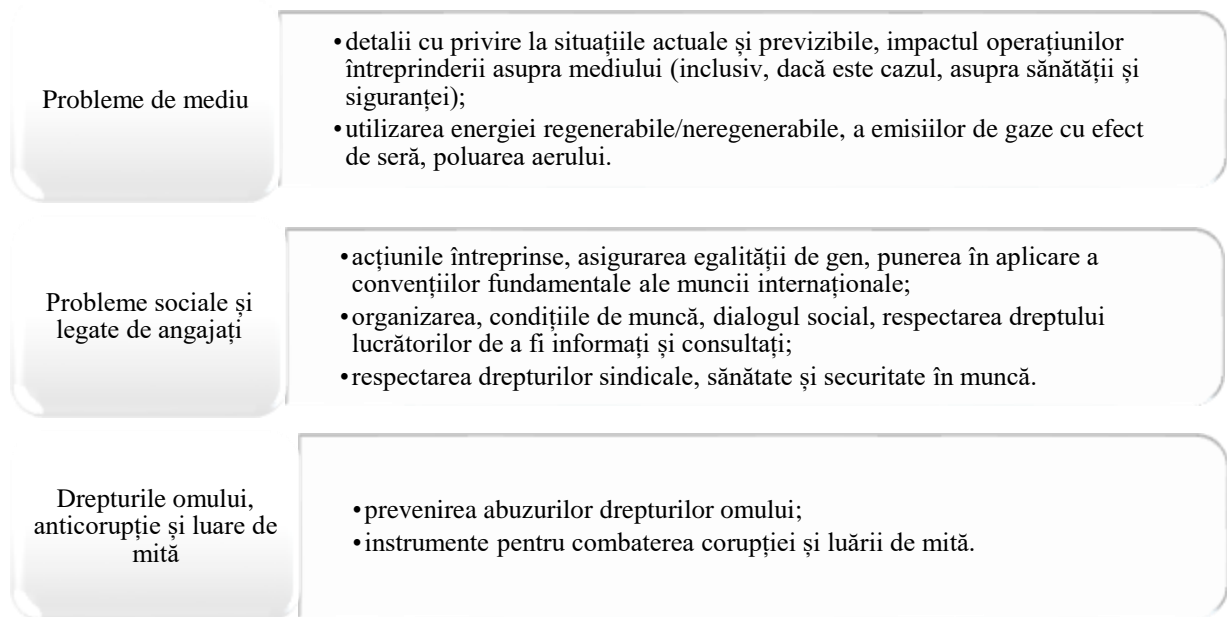

Figura 1. Informații nefinanciare de raportat

Sursa: elaborare proprie pe baza datelor preluate din [3, pp. 10-11].

Tot mai multe organizații publică informații strategice, despre modelul lor de afaceri, guvernare și management, performanța lor în problemele economice, sociale și de mediu pentru a spori transparența în ceea ce privește informațiile nefinanciare, pentru a oferi o mai mare responsabilitate părților interesate și pentru a-i sprijini în luarea deciziilor [8].

Entitățile economice sunt obligate ca în momentul în care publică informații nefinanciare să fie atente și să ia în considerare o serie de aspecte deosebit de importante, cum ar fi: probleme de mediu, aspecte sociale și legate de forța de muncă, respectarea drepturilor omului, combaterea corupției și a dării de mită.

Toate programele de bună guvernare trebuie concepute astfel încât să promoveze această abordare politică: audieri, controale și să se bazeze pe concurența naturală pentru a combate favoritismul și acordarea privilegiilor. Nicio țară nu se poate schimba fără o acțiune colectivă internă care este atât reprezentativă, cât și durabilă în timp [7]. Rolul entităților este de a publica informații de valoare cu privire la managementul privind combaterea corupției și a dării de mită și cazurile înregistrate, de asemenea, pot raporta informații privind organizarea, deciziile, instrumente de management și resursele alocate combaterii corupției și a mitei. Acestea trebuie să explice și modul în care evaluează combaterea corupției și a mitei, dacă adoptă măsuri pentru a preveni sau a diminua efectele adverse, monitorizând aplicarea efectivă a acestora și comunicând pe această temă la nivel intern și extern [9].

Utilitatea informațiilor nefinanciare

Institutul American de Contabili Publici Certificați (AICPA) consideră că includerea informațiilor nefinanciare sporește utilitatea raportării în afaceri, ceea ce conduce la îmbunătățirea performanței în management, mai multă inovație și o alocare îmbunătățită de capital companiilor inovatoare care creează valoare [10].

Informațiile prospective îngăduie utilizatorilor să-și creeze o viziune mai clară a evoluției, rezultatelor, poziției și impactului entităților în timp, din punctul de vedere al rezilienței și durabilității. Pentru ca acestea să fie înțelese corect, în situațiile nefinanciare sunt incluși indicatori cheie de performanță, informații calitative, care înlesnesc înțelegerea situațiilor nefinanciare și informații cantitative ce pot fi eficiente prin raportarea unor aspecte nefinanciare, cum ar fi: KPI, obiective, etc.. Părțile interesate înclină spre informațiile cantitative pe care le apreciază cel mai mult, fiindcă acestea le oferă posibilitatea să evalueze evoluția și progresele înregistrate privind îndeplinirea obiectivelor pe termen lung, să verifice consecvența în timp și să efectueze diverse comparații. Atunci când nota explicativă, informațiile cantitative și prezentarea vizuală sunt combinate, comunicarea este mai productivă și mai transparentă și pe măsură ce informațiile sunt

publicate într-o limbă internațională, care facilitează accesul investitorilor pertinenti. Entitățile permit investitorilor și părților interesate să le situeze rezultatele într-un anumit context tocmai prin prezentarea de informații privind obiectivele, elementele de referință și angajamentele asumate. Acest aspect devine prielnic în evaluarea perspectivelor, iar supravegherea externă a angajamentelor și progreselor înregistrate în realizarea obiectivelor produce o creștere a transparenței pentru utilizatori [11].

Într-o lume cu schimbări tehnologice în creștere, durate de viață scurte ale produsului și în care "munca de cunoaștere" și activele necorporale au devenit de o importanță covârșitoare, performanțele financiare viitoare sunt adeseori mai bine intuite de indicatorii nefinancieri decât de cei financieri. Informațiile nefinanciare joacă un rol esențial, deoarece prin intermediul lor părțile interesate își formează o imagine echilibrată și clară referitoare la modul de operare al societății și a performanței sale, fiind evidențiate aspectele netangibile puțin mai profund și într-o manieră mai extinsă. Ele sunt relevante pentru acționari și contribuie substanțial în procesul de creare al valorii întreprinderii, furnizând dezvăluiri corecte și complete [12].

De asemenea, prin divulgarea informațiilor nefinanciare se remarcă rolul central pe care îl au în înțelegerea impactului social și de mediu al oricărei activități a organizațiilor și în identificarea de noi oportunități de creștere care să țină seama de condițiile economice și sociale ale comunităților în care își desfășoară activitatea companiile. Din punct de vedere organizațional această perspectivă presupune implicarea tuturor funcțiilor afacerilor, inclusiv top managementul și utilizarea sistemelor de monitorizare CSR pentru a evalua performanța [13,14].

Investitorii urmăresc astfel de informații, pentru că ele au puterea de a influența pozitiv deciziile, constituind un real ajutor pe lângă factorii financieri pe care îi analizează, creându-și o viziune mai largă despre viitorul companiei prin combinarea acestor două categorii de informații.

Părțile interesate trebuie să înțeleagă împreună atât informațiile financiare, cât și informațiile nefinanciare pentru o mai bună cunoaștere a performanței, impacturilor și dependențelor companiei. Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) au standardizat raportarea informațiilor financiare aproape la nivel global și în cadrul Uniunii Europene, însă raportarea nefinanciară nu are o abordare armonizată. Chiar dacă cele două categorii de informații se influențează reciproc, ele nu au o conectare în prezent și de aceea transparența și imaginea entității în ansamblul ei este dificilă de înțeles [6].

Instrumente de raportare a informațiilor nefinanciare

Mediul de afaceri continuă să sufere modificări, iar condițiile de care organizațiile trebuie să țină cont pentru a avea succes se schimbă și ele. Modificările globale în afacerile contemporane, cum sunt importanța crescândă a serviciilor, cunoștințelor, creativitatea și digitalizarea creează un nou tip de economie. Ultimele modificări ale legislației contabile din UE vizează companiile cu peste 500 de angajați, care trebuie să întocmească o declarație nefinanciară pe lângă raportul anual privind activitățile desfășurate. Directiva 2014/95/EU stabilește regulile privind dezvăluirea informațiilor nefinanciare și a diversității de către marile companii. Accelerarea problemelor privind schimbările climatice, poluarea mediului și creșterea preocupărilor legate de responsabilitatea socială și de o lume durabilă au dus la adoptarea și implementarea treptată a unor cadre internaționale de raportare care să surprindă performanța nefinanciară ce se dovedește a fi mult mai dificilă de măsurat, evaluat și, prin urmare, de prezentat [15].

Declarația nefinanciară este un tip de mecanism de raportare prin care este prezentată performanța nefinanciară a unei societăți accentuând aspectele cele mai importante, care prin relevanță și utilitate au capacitatea de a influența deciziile utilizatorilor. Ea este obligatorie împreună cu raportarea financiară anuală în cazul entităților de interes public cu peste 500 de angajați. Întocmirea declarației nefinanciare va conduce lent la stabilirea treptată a unor practici de afaceri mai durabile, deoarece se va concentra asupra impactului nefinanciar din activitatea companiilor. Pentru că în multe cazuri, acest lucru este neutru din punct de vedere al costurilor, el poate deveni o sursă de avantaj competitiv pentru societățile care activează în diferite domenii economice.

Pentru a constitui un set inițial de criterii de calitate pentru rapoartele de sustenabilitate, figura 2 oferă o imagine de ansamblu a criteriile de calitate incluse în standarde și orientări [16].

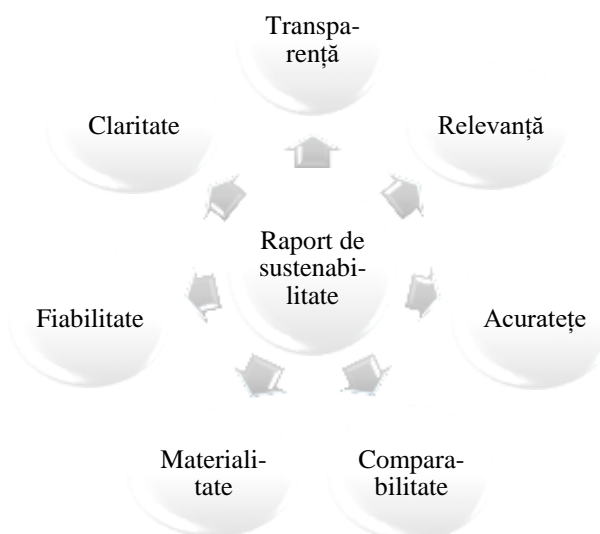

Figura 2. Criterii de calitate ale raportului de sustenabilitate

Sursa: elaborare proprie pe baza datelor preluate din [16].

La întocmirea unui raport de sustenabilitate trebuie avute în vedere pragul de semnificație și aspectele semnificative, cele care ajută la înțelegerea dezvoltării, performanței și poziției întreprinderii și a impactului activității sale, de aceea informațiile furnizate pot varia considerabil de la o companie la alta în funcție de cum evaluează fiecare pragul de semnificație. Spre deosebire de raportarea financiară unde pragul de semnificație este definit în termeni financiari, în cadrul raportării cu privire la sustenabilitate definiția pragului de semnificație este mai complexă și, deseori intangibilă, deoarece trebuie evaluat în raport cu ceea ce părțile interesate consideră ca fiind semnificativ pentru organizația respectivă [17].

Un instrument de raportare a informațiilor nefinanciare este bilanțul de mediu, care creează legătura dintre societate și părțile interesate prin comunicarea aspectelor ce influențează mediul înconjurător și care este necesară pentru a îmbunătăți imaginea companiei și a creșterii volumului de vânzări. De asemenea, informațiile trebuie prezentate sub o formă care să evite duplicarea și să poată fi accesate de utilizatori, adică să fie inteligibile [18]. Un alt instrument de raportare a informațiilor nefinanciare este bilanțul social, care, practic, reprezintă o tehnică de contabilitate ce permite evaluarea și măsurarea socială, economică și mediul cultural în care operează compania, adică evaluarea relațiilor stabilite între societate și angajații săi, clienții, furnizorii și investitorii, structurile guvernamentale centrale și locale, și între toate părțile cu care compania interacționează [18]. Informațiile din bilanțul social pot fi folosite pentru a analiza tendințele forței de muncă, timpul de lucru și costurile personalului, iar eforturile firmelor se dedică instruirii muncitorilor lor [19].

Corelația dintre informațiile nefinanciare publicate și cerințele părților interesate

Informațiile nefinanciare încep să câștige tot mai mult teren atunci când vine vorba de interesele investitorilor și ale creditorilor într-o companie și de performanța financiară, care capătă o nouă imagine și semnificație, însoțită fiind de aspectele sociale, de mediu și guvernanta, care îi dau un plus de valoare. Principalii utilizatori ai rapoartelor de sustenabilitate au pus la dispoziție informații relevante ce îi ajută real în luarea deciziilor și fără de care și-ar asuma riscuri necunoscute prin investițiile efectuate. Atragerea unor riscuri care i-ar putea conduce în direcții periculoase poate fi evitată tocmai prin intermediul unui raport nefinanciar întocmit corect și în conformitate cu standardele și cadrele internaționale privind raportarea integrată.

Directiva 2014/95/EU și standardele GRI întruchipează vocea părților interesate care solicită entităților și organizațiilor mai multă transparență, conformitate și integritate cu privire la efectele

produse asupra societății și a mediului înconjurător generate de activitățile desfășurate. Astfel, dacă societățile întocmesc acest raport de sustenabilitate având ca ghid și punct de plecare metodologiile și îndrumările prevăzute de legislația internațională privind publicarea informațiilor nefinanciare reușesc să atingă și să răspundă cerințelor părților interesate, satisfăcând nevoia informațională a acestora.

În urma studiului realizat și a analizei aspectelor nefinanciare se constată cu ușurință că fiecare companie este preocupată de bunăstarea populației, a mediului, de o economie durabilă și de utilizarea cât mai multă a surselor sustenabile pentru un viitor verde și curat. Deoarece entitățile încurajează o raportare sustenabilă și se implică activ în promovarea acesteia, stakeholderii sunt captați și determinați să-și lărgescă viziunea investițiilor pentru alegerile cele mai înțelepte [20, 23]. Prin satisfacerea cerințelor părților interesate, societățile devin obiectivele strategice ale investițiilor acestora. Raportarea integrată creează acea punte între companii și stakeholderi prin intermediul căreia interesele ambelor părți se îndreaptă către un mediu sustenabil și sănătos omenirii. Organizațiile devin un model pentru întreprinderile mici prin publicarea informațiilor care compun performanța lor nefinanciară, fapt care atrage și atenția și interesul investitorilor [21,22].

De asemenea, aspectele de mediu, sociale, cele privind combaterea corupției și a dării de mită, schimbările climatice, respectarea drepturilor omului, etica și integritatea, diversitatea joacă un rol crucial în deciziile părților interesate, deoarece abordarea acestor subiecte oglindește obiectivele și ținutele companiilor, iar investitorii își doresc parteneri de afaceri cu o gândire integrată. Gândire care implică interconectarea capitalurilor umane, intelectuale, financiare, fabricate, naturale, sociale și de relație creând o unitate între ele. De aceea publicarea informațiilor nefinanciare este una esențială, pentru că aspectele financiare își pierd din relevanță, dacă nu au un suport care să le susțină și să completeze ceea ce utilizatorii caută.

Așadar, prin respectarea liniilor directoare prevăzute de cadrelor internaționale privind raportarea informațiilor nefinanciare cerințele părților interesate vor fi satisfăcute, iar companiile vor reuși să atragă încrederea sinceră a utilizatorilor.

Concluzii. Subiectul raportării integrate rămâne în continuare de actualitate și în atenția Uniunii Europene, pe care îl dezbate împreună cu organismele internaționale pentru a-l putea actualiza, fiind util tuturor organizațiilor. În decursul timpului accentul pe dezvoltarea durabilă, economia sustenabilă, mediul și necesitatea protejării lui, corupția care trebuie combătută și diminuarea ilegalităților practicate crește reușind să impulsioneze companiile să ia inițiativă și să promoveze o atitudine empatică față de ceea ce se întâmplă în jur.

Prin raportarea integrată nu doar entitățile devin conștiente de riscurile la care este expusă societatea și în același timp de minimul efort pe care l-ar putea depune pentru a schimba ceva, ci și oamenii care observă simțul etic și integritatea managerilor, determinându-i, astfel, să acționeze într-un spirit civic la rândul lor. Lumea se îndreaptă spre o eră a digitalizării, tehnologia înregistrând progrese uimitoare, iar o planetă care luptă pentru durabilitate, utilizarea resurselor regenerabile și sustenabile, un aer curat și egalitate între indivizi începe cu fiecare companie responsabilă care pune sănătatea mediului și siguranța celorlalți pe primul loc. Acest fapt capătă un sens deosebit, însă pentru un impact major și o conștientizare a tuturor entităților este necesar ca întreprinderile obligate să întocmească raport de sustenabilitate sau declarație nefinanciară să deschidă apetitul celorlalți parteneri de afaceri pentru o economie durabilă.

Aspectele nefinanciare devin arma și scutul investitorilor de care se folosesc în deciziile de investiție, deoarece le creează un avantaj strategic ce-i conduce într-o direcție plină de oportunități. Având o imagine de ansamblu a activității, misiunii, guvernantei corporative a companiilor, dar și în detaliu cunoscând până într-acolo despre managementul deșeurilor, apei, emisiilor, implicarea în comunitate, dezvoltarea de programe și proiecte implicând societatea, condițiile de muncă, siguranța angajaților, profesionalismul managerilor investitorii pot lua decizii în maximă cunoștință de cauză, fără a fi nevoiți să se supună unor riscuri imprevizibile. Deoarece investitorii ajută economia să ruleze, au nevoie să li se creeze cadrul oportun pentru a-și îndeplini misiunea.

Informațiile privind mediul, socialul, drepturile omului, combaterea corupției și a dării de mită și governanța corporativă publicate de entități sporesc transparența, credibilitatea și atrag atenția părților interesate, și mai mult, împreună cu situațiile financiare dezvoltă un mediu potrivit pentru decizii și investiții sigure. În acest sens, Directiva 2014/95/EU, Standardele GRI, Cadrul Internațional de Raportare Integrată și alte organizații internaționale independente pun la dispoziția societăților metodologii pentru întocmirea rapoartelor nefinanciare și linii directoare specificând lucrurile importante cu privire la care acestea trebuie să publice informații.

În urma cercetării efectuate se poate observa că organismelor naționale și internaționale le pasă de viitorul planetei, tocmai de aceea vin în sprijinul organizațiilor cu aceste directive și îndrumări în ceea ce privește dezvoltarea aspectelor economice, sociale, și de mediu. Raportând aceste informații nefinanciare, companiile devin chiar vulnerabile în fața stakeholderilor, deoarece s-ar putea ca unele aspecte publicate să le afecteze imaginea, însă cu cât organizațiile sunt mai integre, cu atât oamenii sunt încurajați să adopte un comportament etic și moral în activitățile lor pe care le desfășoară în viața de zi cu zi.

Succesul final al acestui tip de raportare va depinde de cooperarea unei game largi de participanți, iar afacerile dețin un rol crucial în a ajuta la formarea de principii ce vor funcționa în practică, conștiente fiind de responsabilitatea pe care o au în ceea ce privește dezvoltarea și progresul sustenabil.

Acknowledgement. Această lucrare a fost realizată cu sprijinul proiectului POCU 125040, cu titlul: "Dezvoltarea învățământului terțiar universitar în sprijinul creșterii economice - PROGRESSIO", proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014 –2020

Referințe bibliografice:

1. SOCOLIUC M., GROSU V., HLACIUC E., & STANCIU S., Analysis of social responsibility and reporting methods of Romanian companies in the countries of the European Union. Sustainability, 2018, 10(12), 4662.
2. COSMULESE C.G., ALEXANDRU C. D., Evaluarea nivelului de satisfacere a părților interesate prin intermediul informațiilor financiar-contabile, Editura Universitatii „Ștefan cel Mare”, Suceava, Romania, 2019. ISBN 978-973-666-605-6.
3. Federation of European Accountants, "EU Directive on disclosure of nonfinancial and diversity information", 2016, pp. 10-11, disponibil la https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/FEE_position_paper_EU_NFI_Directive_final-1.pdf [accesat la 16.12.2019]
4. ECCLES R-G. AND KRZUS M-P., "One report: Integrated Reporting for a Sustainable Strategy", Editura John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 2010, p. 102
5. SOCOLIUC, M., COSMULESE, C. G., CIUBOTARIU, M. S., MIHAILA, S., ARION, I. D., GROSU, V., Sustainability Reporting as a Mixture of CSR and Sustainable Development. A Model for Micro-Enterprises within the Romanian Forestry Sector. Sustainability, 2020, Vol. 12, Issue 2, 603.
6. Accountancy Europe, "Cogito: Interconnected standard setting for corporate reporting", 2019, p. 4, disponibil la <https://www.accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/191220-Future-of-Corporate-Reporting.pdf> [accesat la 05.02.2020]
7. MUNGIU-PIPPIDI A., *Contextual Choices in Fighting Corruption: Lessons Learned*, Norwegian Agency for Development Cooperation, 2011, p. 11, disponibil la <https://www.againstcorruption.eu/wp-content/uploads/2012/02/Contextual-Choices-in-Fighting-Corruption-Lessons-Learned.pdf> [accesat la 15.02.2020]
8. IAASB (2019), "Assurance on Integrated Reports: An Emerging and Innovative Landscape", Agenda Item E.2, p. 1, disponibil la https://www.ifac.org/system/files/meetings/files/20190309-IAASB-CAG_Agenda_Item_E.2_IR_Awareness_Paper-final.pdf [accesat la 18.02.2020]

9. SOCOLIUC, M., GROSU V., "Measuring Tax Evasion. Conceptual Approaches." *The USV Annals of Economics and Public Administration*, 2019, Vol. 19, no. 1 (29), pp. 116-121.
10. CALLEN J-L., GAVIOUS I. AND SEGAL D., "The complementary relationship between financial and non-financial information in the biotechnology industry and the degree of investor sophistication", *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 2010, vol. 6, no. 2, pp. 61-76, DOI: 10.1016/j.jcae.2010.09.001, disponibil la <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1815566910000147> [accesat la 16.06.2020]
11. Comisia Europeană, "Ghid privind raportarea informațiilor nefinanciare", *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, 2017, pp. 7-8, disponibil la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2017:215:FULL&from=SK> [accesat la 16.12.2019]
12. ARVIDSSON S., "Disclosure of non-financial information in the annual report: A management-team perspective", *Journal of Intellectual Capital*, 2011, vol. 12 no. 2, pp. 277-300, disponibil la <https://doi.org/10.1108/14691931111123421> [accesat la 17.06.2020]
13. MUSERRA A-L., PAPA M. AND GRIMALDI F., *Sustainable Development and the European Union Policy on Non-Financial Information: An Italian Empirical Analysis*, John Wiley & Sons, Ltd and *ERP Environment*, 2019, vol. 27, no. 1, pp. 22-31, disponibil la <https://doi.org/10.1002/csr.1770> [accesat la 17.02.2020]
14. SOCOLIUC M., GROSU V., COSMULESE C.G., KICSI R., "Determinants of Sustainable Performance and Convergence with EU Agenda 2030: The Case of Romanian Forest Enterprises." *Polish Journal of Environmental Studies*, 2020, 29(3).
15. KITANOV Y., "Non-financial declaration: Theoretical aspects", *VUZF Review*, 2018, no. 3, pp. 43-56, disponibil la <http://www.papersvuzf.net/index.php/VUZF/article/view/67> [accesat la 17.02.2020]
16. FREUNDLIEB M. AND TEUTEBERG F., "Evaluating the Quality of Web Based Sustainability Reports: A Multi-Method Framework", *Hawaii International Conference on System Sciences*, Maui, 2012, pp. 1177-1186, disponibil la [10.1109/HICSS.2012.255](https://doi.org/10.1109/HICSS.2012.255) [accesat la 18.02.2020]
17. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RRCR_Reporting_on_sustainability/RRCR_Reporting_on_sustainability_RO.pdf [accesat la 10.02.2020]
18. BOSTAN I., GROSU V., HLACIUC E., MATES D., BURCIU A., SOCOLIUC M., BUNGET O., DOMIL A., MORARU M., PERES C., PETRISOR B., DUMITRESCU A., ARTENE A., ANDRONIC B., "The environmental audit (EA) and the environmental balance sheet (EBS) in Romania", *Journal of Food, Agriculture & Environment*, 2013, Vol.11 (3&4), pp. 2587-2592, disponibil la https://www.researchgate.net/publication/293203045_The_environmental_audit_EA_and_the_environmental_balance_sheet_EBS_in_Romania [accesat la 19.02.2020]
19. DELHEZ PH., HEUSE P., ZIMMER H., "The 2011 social balance sheet", *Economic Review*, 2012, pp. 101-133.
20. COSMULESE C. G., SOCOLIUC M., CIUBOTARIU M. S., MIHAILA S., GROSU V., "An empirical analysis of stakeholders' expectations and integrated reporting quality." *Economic research-Ekonomska istraživanja*, 2019, Vol. 32, Issue 1, pp. 3963-3986.
21. MIHAILA S., TANASĂ S.M., GROSU V., T. C., "Integrated Reporting—An Influencing Factor on the Solvency and Liquidity of a Company and Its Role in the Managerial Decision-Making Process." In *International Conference on Management Science and Engineering Management*, pp. 783-794. Springer, Cham, 2020.
22. COSMULESE, C.G., (in press), "Meta-Analysis of the Determinant Factors in the Implementation of Integrated Reporting." In *1st International Conference Global Ethics Key of Sustainability (GEKoS)* (pp. 117-128). Editura Lumen, Asociația Lumen, 2020.
23. SVETLANA, Mihăilă, et al. "Integrated Reporting—An Influencing Factor on the Solvency and Liquidity of a Company and Its Role in the Managerial Decision-Making Process." In: *International*

